

*Hasankeyf Kalesi'nden Dicle
Nehri'nin görünümünü*

BATMAN

BİR BAKIŞTA BATMAN

Batman, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin doğuya yakın ucunda bulunur. Kuzey bölgeleri yüksek, sarp ve dağlık, güneyi ise dağlık ve engebeldir. İl sınırları içindeki en önemli akarsular Dicle Nehri ve Batman Çayı'dır. Batman deyinince ilk akla gelen, İpek Yolu'nun geçiş noktalarından olan tarihi Hasankeyf şehri ve zengin petrol yataklarıdır. Bu yatakların bulunduğu Raman Dağı (1263 metre) ilin en yüksek noktasıdır. Batman'ın gelir kaynakları petrol, tarım ve hayvancılıktır.

Kına yakılmış saçları ve alnunda dövmesiyle Batmanlı bir kadın

Batı Raman Dağları

Dağlarda özgürce yaşayan yabani atlar

RAMAN DAĞLARI

Raman Dağları doğuda Raman Dağı ile başlar. Memnuniye Boğazı ile geçit veren dağlar daha sonra Batı Raman adıyla 20 km kadar devam eder ve Batman Çayı ile Dicle Nehri'nin birleştiği noktada sonlanır. 60 km. uzunluğunda, 15 km. genişliğinde olan ve Batman petrol yataklarının büyük bir bölümünün yer aldığı Raman Dağı'nda 450' den fazla petrol kuyusu vardır. Kuyuların güvenliği için bölgeye giriş çıkışların kontrollü olması dağ üzerinde zengin bir yaban hayatın gelişmesine olanak sağlamıştır. Raman Dağı üzerinde yabani atlar sürüler halinde serbest olarak yaşamlarını sürdürürler.

Karakuş, Raman ve Aydınlık dağları ile Gorzan Vadisi ildeki dağ ve doğa yürüyüşlerine elverişli alanlardır. Batman ve Garzan çayları ile Dicle Nehri ve kolları sportif olta baltıklığı açısından uygun yerlerdir.

AKARSU VE BARAJLARI

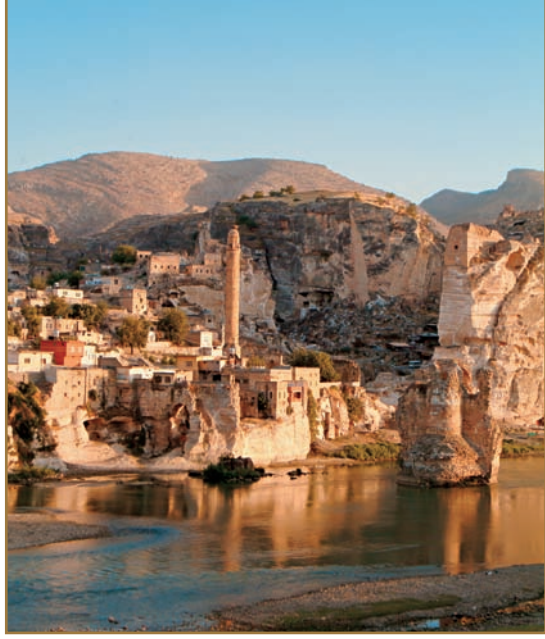
İlin en önemli akarsuyu olan Dicle Nehri Batman'ın Mardin'le olan sınırını çizer. 115 km.'lik kısmı il sınırları içinde bulunan Batman Çayı ise Diyarbakır'la olan sınırını çizer. Sulama ve enerji sağlama açısından önem taşıyan Batman Barajı ve Hidroelektrik Santrali Batman Çayı üzerine kurulmuştur. Sulama amaçlı Gercüş-Kırkat Göleti ve elektrik üretme amaçlı Kozluk Ceftan Göleti il sınırları içinde yer alır.

Dicle Nehri

HASANKEYF ➔

12. yüzyılda Artuklular'ın başkenti olan Hasankeyf mağara ve kaya kovuğu gibi doğal oluşumlarla bütünleşen bir Ortaçağ kent dokusuna sahiptir. Tarihi boyunca Batı, İran ve Orta Asya kültürlerinin buluştuğu bir merkez konumunda olan Hasankeyf'te kale, köprü kalıntıları, saray, cami ve kümbetler yer alır. Denizden yüksekliği 520 metre olan ilçe, Midyat Sıradağları ile kuzeyindeki Raman Dağları arasında bir vadiye kurulmuştur.

TAHT ↻

KARYOLALAR

Yazları sıcaklık ortalaması 40-45° C olan Batman'da halk serinlik sağlayan kerpiç evleri tercih eder. Tüm Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu gibi Batman'da da, yazları evlerin damında taht denilen büyük karyolalarda uyunur.

İKLİM

Karasal bir iklime sahip olan Batman'da kışlar soğuk ve

yağışlıdır. Yaz mevsimleri ise çok sıcaktır. Kent bölgesindeki diğer şehirlere göre su rezervi açısından çok zengindir.

PETROL YATAKLARI

Batman'ın en zengin maden rezervi petroldür. Bu bölgede ilk kez 1939 yılında bulunan petrol Raman Dağı'ndaki yataklardan çıkarılır. Petrolün bulunmasıyla birlikte Batman şehri gelişmiş ve bugünkü haline kavuşmuştur. Türkiye'nin ilk rafinerisi olan Batman Rafinerisi 1955 yılında kurulmuştur.

KİMLİK KARTI

İL NÜFUSU:

2000 YILINDA YAPILAN SAYIMA GÖRE 476.063 kişi

ŞEHİR MERKEZİ NÜFUSU: 225.450

DENİZ SEVİYESİNDEN YÜKSEKLİĞİ: 550 METRE

YÜZÖLÇÜMÜ: 4694 KİLOMETREKARE

İLÇE VE KÖY SAYISI: 5 İLÇE 263 KÖY

KOMŞU İLLER:

KUZEYİNDE MUŞ, BATISINDA DIYARBAKIR, DOĞUSUNDA BITLİS VE SİRT, GÜNEYİNDE MARDİN

90 GÜNEYDOĞU ANADOLU REHBERİ

2967 metre yüksekliğindeki
Meret Dağı

*Zeynel Bey
Türbesi*

BATMAN'IN TARİHİ

Batman ve çevresinin tarih öncesi dönemlerden itibaren yerleşim merkezi haline geldiği kabul edilir. İluh, Girnator ve Hallan Çemi buluntuları Batman çevresinin Cilalıtaş, Bakırtaş ve Tunç Çağları'nda da yerleşim alanı olarak kullanıldığını gösterir. Bölgede ilk hakimiyet kuranlar Asurlular oldu; onları Urartular izledi. Batman şehrinin kurulduğu bölgeye M.Ö. 546 yılında Ela Khan (İlihan) adı verildi, burası Med İmparatorluğu'nun sınırları içerisinde yer aldı. Büyük İskender'in ölümüyle bölgenin tümü gibi Batman da Selevkos Krallığı'nın (Selefkiler) hakimiyetine girdi. Güneydoğu

Anadolu'nun bütününde görülen büyük devletlerin hakimiyet mücadelesi Batman ve çevresinde de yaşandı. Moğol istilasına kadar olan dönemde Selçuklular, Eyyubiler ve Artuklular arasında el değiştirdi.

Karakoyunlu ve Akkoyunlu devletlerinin Batman bölgesine egemen olmasından sonra, kısa bir süre Safevi Devleti sınırlarında kalan kent, 1514 yılında Yavuz Sultan Selim tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. Türkiye

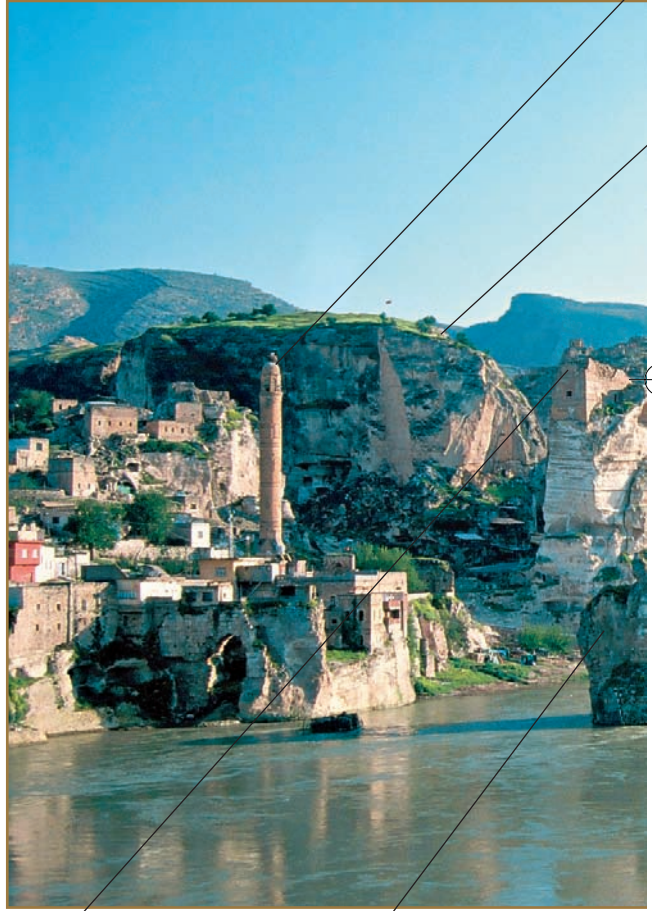
Cumhuriyeti kurulduğunda Bitlis'e bağlı bir köy olan Batman 1957'de ilçe, 1990'da il ilan edildi. Batman, Artuklu, Eyyubi ve Akkoyunlu devletlerinden kalan eserleri bir arada barındıran Hasankeyf ilçesi ile ünlüdür.

HASANKEYF

İçinden Dicle nehrinin geçtiği Hasankeyf Mezopotamya bölgesinde yer alır. Ticari öneme de sahip bu antik yerleşim Dicle'nin doğu kıyısında, Midyat Sıradağları'nın kuzeyinde, Raman Dağları'nın güneyindedir. Hasankeyf önemli bir güzergahta yer alan sarp kayalıklar üzerine bir kale ve aşağı şehir olarak kurulmuştu. Konumundan dolayı her dönemde önemini koruyan kent Artuklular zamanında bir süre başkent oldu. Türk-İslam

tarihinde önemli bir yere sahip olan Hasankeyf 16. yüzyılda bölgenin dördüncü büyük şehri konumundaydı. Artuklular, Akkoyunlular ve Eyyubiler döneminde kentte önemli eserler inşa edildi. 16. yüzyılda ekonomik ve sosyal bakımdan gelişen şehir, Osmanlılar'ın siyasi durumuna paralel olarak 18. yüzyıldan itibaren gerilemeye başladı. 1926'da Gercüş'e bağlandı, 1990'da Batman'ın bir ilçesi oldu.

- 1 HASANKEYF KALESİ
- 2 KALE KAPISI
- 3 BÜYÜK SARAY
- 4 KÜÇÜK SARAY
- 5 ULU CAMİ
- 6 KÜÇÜK KALE (DARPHANE)
- 7 EL-RIZK CAMİİ
- 8 SULTAN SÜLEYMAN CAMİİ
- 9 KOÇ CAMİİ
- 10 KIZLAR CAMİİ
- 11 HASANKEYF KÖPRÜSÜ
- 12 ZEYNEL BEY TÜRBESİ
- 13 İMAM ABDULLAH ZAVİYESİ
- 14 OSMANLI DÖNEMİ HAMAMI

KÜÇÜK SARAY

Saray duvarlarını altın harflerle süsleyen yazılar günümüzde silinmiştir.

HASANKEYF KÖPRÜSÜ

Ortaçağ'da yapılan taş köprülerin en büyüğüdür.

EL-RIZK CAMİİ

Minaresinin üzerinde Arapça kâfi yazılar ve süsler bulunur.

KÜÇÜK KALE (DARPHANE)

Artuklular döneminde Darphane'de basılan paraların örnekleri Mardin Müzesi'nde sergilenmektedir.

BÜYÜK SARAY

Saray kulesinin taşları madeni kramplarla kenetli olduğu için zamana karşı direnmiştir.

Hasankayf'in mağaraları

Hasankayf çevresindeki vadi boylarında ve Hasankayf Kalesi'nde bulunan kalkerli oluşumlarda yaklaşık 4000 adet mağara vardır. Bunların bir kısmı doğal yollarla oluşmuş, bir kısmı da insan eliyle oyulmuştur. Hasankayf halkı çok uzun süre bu mağaraları ev olarak kullanmıştır.

1 HASANKEYF KALESİ

Tarih öncesi dönemlerde de yerleşim alanı olarak kullanıldığı yönünde tahminler olan kale 363 yılında sınırlarını Sasanilere karşı korumak isteyen Bizanslılar tarafından yapıldı. Tamamen doğal kayalardan oluşan kaleye, doğuda ve batıda yer alan iki tane merdivenli yol ile ulaşılr. Eyyubiler ve Artuklular döneminde kaleye kaynak suyu getirilmişti. Ulu Cami'nin güneyindeki meydan sonraki dönemlerde mezarlığa dönüştürülmüş, Eyyubiler döneminde ise buraya büyükçe bir eyvan yapılmıştı. Kaledeki evlerin çoğu, oyulmuş mağaralardan oluşur.

2 KALE KAPISI

Doğudan kaleye çıkan merdivenli yolun başlarında yer alır. Üzerindeki kitabeden 1416 yılında Eyyubi Sultan Süleyman tarafından yaptırıldığı anlaşılr. Kapının dayandığı kayaların çökmesi nedeniyle tehlikeli çatlaklar oluşmuştur. Kapının ön cephesi kesme taşlardan, arka cephesi eklentilerle beraber molozlardan yapılmıştır.

3 BÜYÜK SARAY

Kalenin kuzeyinde Ulu Cami'nin altındadır. Büyük ölçüde yıkılmış ve göçükler altında kalmıştır. Nehre bakan kuzey cephesi

yuvarlak payandalarla desteklidir. Sarayın girişi bu cephenin ortasındadır. Giriş kapısının karşısında dikdörtgen bir kule vardır. Kesme taşları, köprü ayaklarında olduğu gibi madeni kenetlerle bağlıdır.

4 KÜÇÜK SARAY

1328 yılında Eyyubi Muciruddin Muhammed tarafından yaptırılan bu saray kalenin kuzeydoğu ucundadır. Kayalar aşağıdan itibaren saraya uygun bir şekilde yontulduğu için dev bir kule görünümündedir. Hasanköy'teki birçok kubbe ve tonozlu yapıda olduğu gibi, bu sarayın tonozu da bol harcın içine gömülmüş çanak çömleklerden yapılmıştır. Kuzey cephesindeki pencerenin üstünde iki aslan kabartması ve bunların ortasında da küfi levhalar vardır.

5 ULU CAMİ

1325 yılında Eyyubi Muciruddin Muhammed tarafından bir kilise kalıntısının üzerine inşa ettirilmişti. Pek çok değişikliğe uğradığı anlaşılan caminin minberi Hasanköy Kazı Evi'nde koruma altındadır. Kısmen harap durumdaki minare moloz taşlar ile yapılmıştır. Kuzey cephesinde

Sarayın üzerinde hiç kitabe yoktur. Yapıdaki taşçı işaretlerinin, köprüdeki işaretlerle benzerliği Artuklular tarafından yapıldığını düşündürür.

alçı süslemeler ve alçıdan yazılmış 1520 yılına tarihlenen kitabesi vardır.

6 KÜÇÜK KALE (DARPHANE)

Halk arasında Küçük Kale olarak bilinen ve kalenin doğusunda yer alan kaya kütesinin Artuklular ve Eyyubiler döneminde darphane olarak kullanıldığı bilinir. Moğol işgalinden sonra Eyyubiler tarafından bir süre daha kullanılan yapıya kale kapısı karşısındaki bir merdivenle çıkılır. Günümüzde merdiveni taşıyan kaya kütesi kısmen çöktüktür.

7 EL-RIZK CAMİİ

Dicle Nehri'nin doğusunda köprü ayağına yakın bir mevkiide yer alan caminin ana kapısında 15. yüzyılın sonlarında Akkoynulular dönemine ait bir kitabe vardır. 1409 tarihinde yapılan caminin orijinal yapısından sağlam olarak sadece minare kalmıştır. Minarenin üzerinde hatla yazılmış Arapça kâfi yazılar ve süsler bulunmaktadır. Minarenin en önemli özelliği, şerefeye çıkan merdivenlerin çift yollu olmasıdır.

8 SULTAN SÜLEYMAN CAMİİ

Minare kaidesinin doğu cephesindeki kitabe caminin 1407 yılında Eyyubî Sultanı Süleyman tarafından yaptırıldığı yazılır. Minare, avlu giriş kapısı ve çeşme düzgün kesme taşlardan yapıp süslenmiştir. Dikdörtgen olan minare kaidesinin her cephesinde Arapça kâfi yazılar vardır. Şerefeden yukarıya çıkılır. Kubbe ve etrafı alçı süslemelerle bezelidir.

9 KOÇ CAMİİ

Sultan Süleyman Camii'nin güneyinde yer alır. Plan özellikleri ve alçı süslemelerinden dolayı Eyyubiler'e ait olduğu ve 15. yüzyılda yapıldığı tahmin edilir. Yer yer sökülmesine rağmen çok canlı alçı süslemeleri vardır.

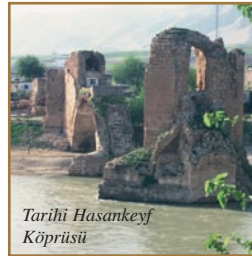
Etrafındaki yapılardan bir külliye içinde yer aldığı anlaşılar.

10 KIZLAR CAMİİ

Koç Camii'nin doğusundadır. Günümüzde cami olarak kullanılan eserin orijinalinde bir anıt mezar olduğu tahmin edilmektedir. Anıt mezarın kubbesi ile mezar kalıntıları ve mezar odaları ise onarım görmüştür. Kuzey cephesinin köşelerinde bulunan türbelerin duvarlarında bitkisel süslerle bezenmiş kufi yazı ile zarif bir besmele yazılıdır. Yapının genel özelliklerinden yola çıkılarak Eyyubiler'e ait olduğu tahmin edilmektedir.

11 TARİHİ HANANKEYF KÖPRÜSÜ

Yıkık vaziyetteki köprüünün üzerindeki taşı işaretleri ve figürlerden yola çıkılarak Artuklular'a ait olabileceği ileri sürülür. Malabadi Köprüsü'yle büyük benzerlikler taşır. Büyük kemeri taşıyan iki orta ayağın arasındaki açıklık 40 metredir. Köprü ayakları, akıntı tarafında suyun basıncına dayanabilmesi için üçgen, diğer tarafta daire şeklindedir. Kesme taştan yapılmış kemerler ve dış cephele birbirine madeni kenetlerle tutturulmuştur.

Tarihi Hanankeyf Köprüsü

12 ZEYNEL BEY TÜRBESESİ (KÜMBET)

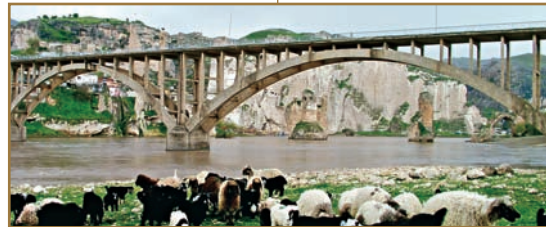
Akkoynulu hükümdarı Uzun Hasan'ın oğlu Zeynel Bey için yapılmış bir anıt mezardır. Daire planlı mezar odasının üzerinde, dıştan daire içten de sekizgen planda esas gövde yapısı yükseltiştir. Gövde kısmını dıştan çevreleyen üç sıra halindeki çinilerde "Allah-Muhammed-Ali" yazıları yer alır. Yapının dış yüzündeki çiniler 14. yüzyılın ortalarından itibaren görülen klasik stilin Anadolu'daki tek örneğidir.

13 İMAM ABDULLAH ZAVİYESİ

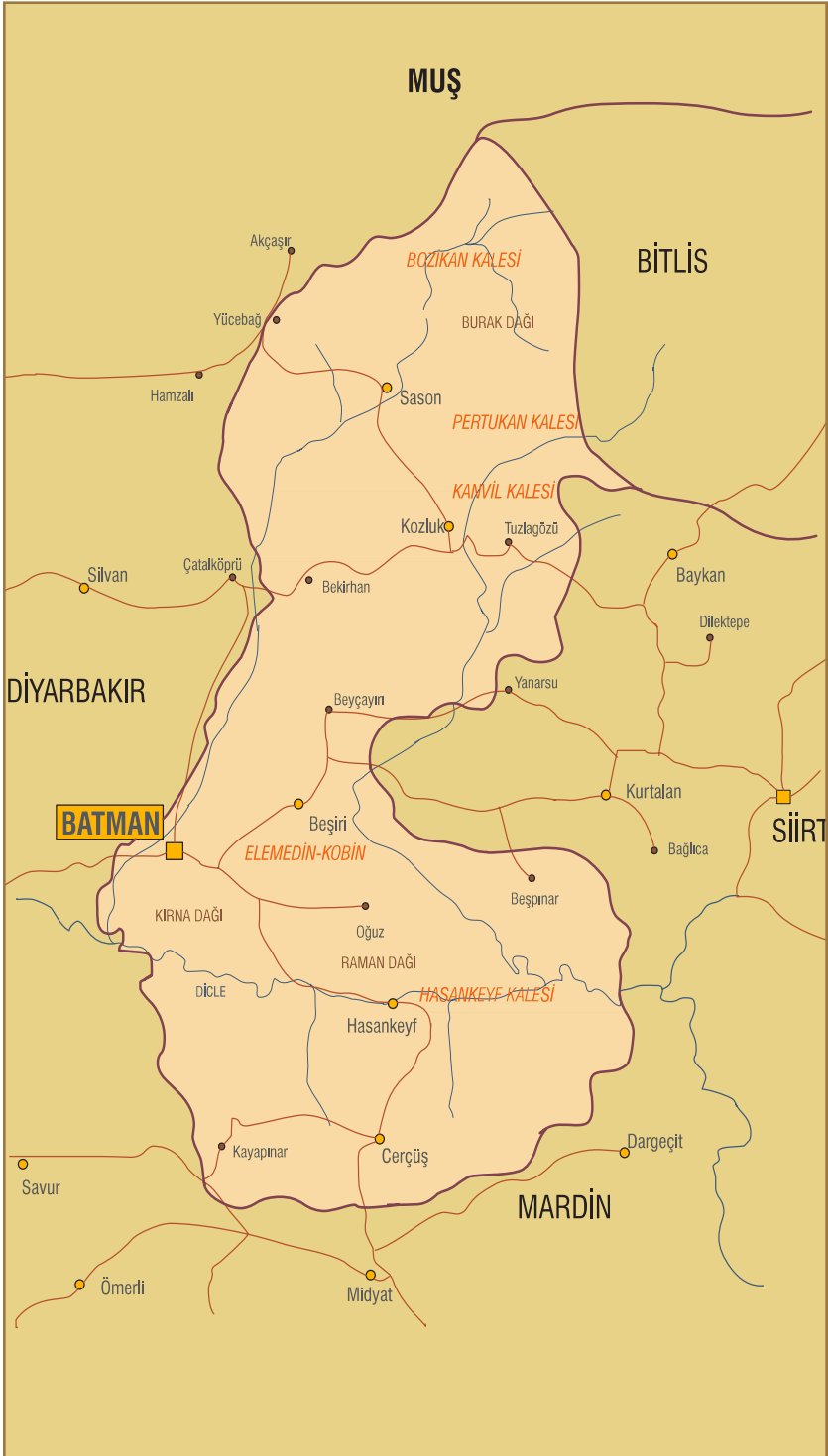
Hasankeyf Köprüsü'ne girişte soldaki tepe üzerinde bulunan İmam Abdullah Zaviyesi, Dicle'ye kuzeyden bakan bir mezarlığın ortasında yer alır. Dikdörtgen bir avlunun içinde, kare planlı olarak inşa edilmiştir. Türbe ile kule arasındaki beşik tonozlu girişin kapı kanatlarının ahşap oymacılığında ve türbenin kubbesinde bulunan alemdeki incelik, 14. yüzyıl sanat özellikleri taşır. Bu kapı, Diyarbakır Müzesi'nde koruma altındadır.

14 OSMANLI HAMAMI

Hasankeyf'te Osmanlı döneminden kalan tek eserdir. Hamam olarak tanımlanan yapı, Dicle'nin kuzey kenarında, tarihi köprü ayağının batısındadır. Kubbeli olmasından dolayı daha çok Osmanlı cami mimarisi özellikleri yansıtır.

Hasankeyf'in yeni köprüsü

Camiler

- 1 İBRAHİM BEY CAMİİ
- 2 HIZIR BEY CAMİİ

Türbeler

- 3 SEYYİD BİLÂL TÜRBESİ

Kilise ve manastırlar

- 4 MOR KİRYAKUS
MANASTIRI
- 5 MOR AHO MANASTIRI

Kaleler

- 6 KOZLUK (HEZO) KALESİ
- 7 RABAT KALESİ
- 8 KANDİL KALESİ
- 9 BEKSİ KALESİ
- 10 BOZİKÂN KALESİ
- 11 PERTÜKÂN KALESİ

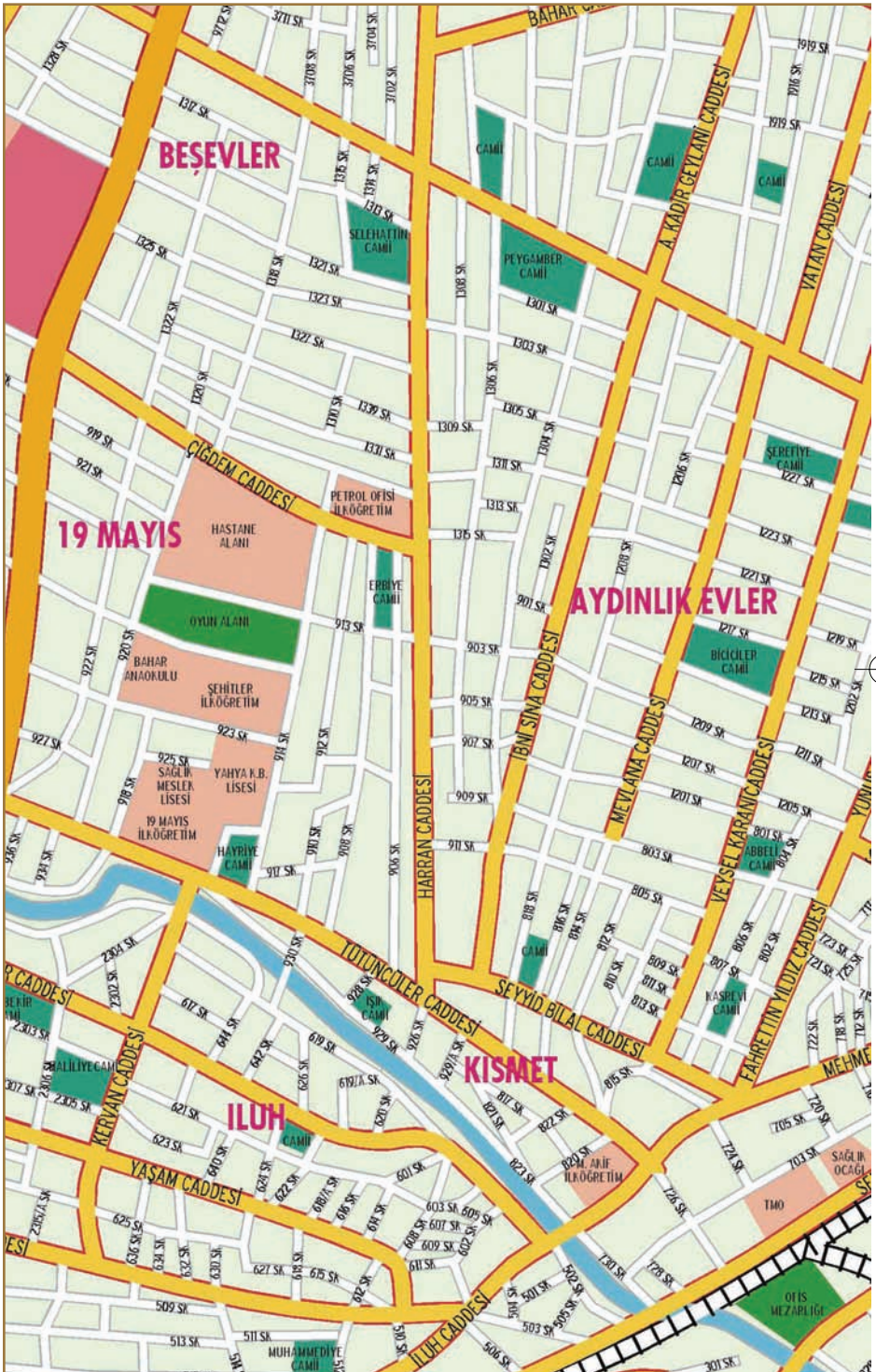
Köprüler

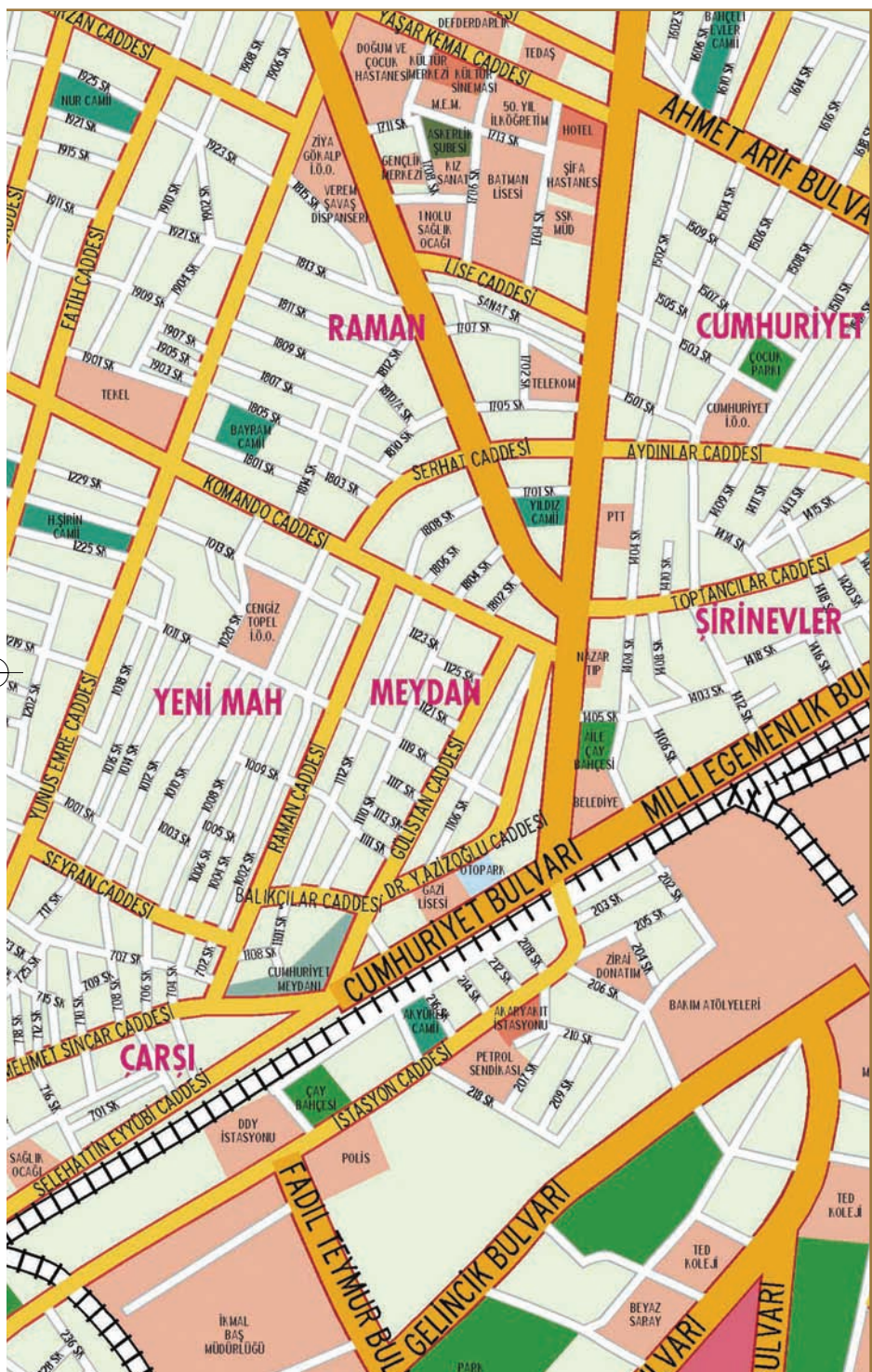
- 12 MALABADI KÖPRÜSÜ
- 13 MEMİKÂN KÖPRÜSÜ

Diğer yerler

- 14 SEYYİDLER KÖYÜ

*Ibrahim
Bey
Camii*

1 İBRAHİM BEY CAMİİ

Kozluk ilçe merkezinde

İbrahim Bey Camii'nin giriş kapısı üzerindeki kitabeyle göre, 1705 yılında Garzan Aşireti'nden Murtaza Bey'in oğlu İbrahim Bey tarafından yaptırılmıştır. Minaresi beşgen bir kaide üzerine inşa edilmiş olup, iki merdivenlidir. Bunlardan bir tanesi 100, diğeri de 99 basamaklıdır.

2 HIZIR BEY CAMİİ

Kozluk ilçe merkezinde

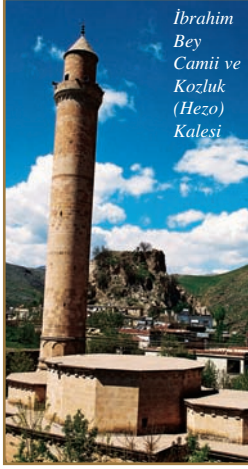
Kozluk'taki en büyük camidir. Kitabesine göre, 1512 yılında Sason ve Hezo (Kozluk) Beyi Ebubekir Roşkin'in oğlu Hızır Bey tarafından yaptırılmıştır.

3 SEYYİD BİLÂL TÜRBEŞİ

Gercüş, Vergili (Becirman)

Köyü'nde

İnanç turizmi açısından Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin en hareketli merkezidir. Hz. Muhammed'in torunu Hz. Hüseyin'in soyundan geldiğine inanılan Seyyid Bilâl'in türbesindeki kitabe, 1132-1212 yılları arasında yaşadığı yazılıdır. Seyyid Bilâl, ömrünün bir

*İbrahim
Bey
Camii ve
Kozluk
(Hezo)
Kalesi*

kısmını Irak'ın Kerbelâ bölgesinde geçirmiş, 1154 yılında Bağdat'tan Hasankayf'in sancağı olan Vergili köyüne göç ederek yaşamının geri kalan kısmını bu köyde geçirmiş ve burada vefat etmiştir.

4 MOR KİRYAKUS MANASTIRI

Beşiri İlçesi, Ayrancı Köyü'nde Turabidin bölgesinin en uç noktasında

Manastır İlkçağ Süryanilerinin önemli dinî merkezlerinden birisidir. 4. yüzyılda Halep'ten gelen misyoner keşişler,

*Mor Kiryakus
Manastırı*

Rabat Kalesi

özellikle Kuzey Mezopotamya ovasına hakim tepe ve kayalıklar üzerine manastırlar kurmayı bir gelenek haline getirmişlerdi. 2500 metrekairelik bir alana inşa edilen manastır üç katlıdır. Bunlardan biri dehlizlerle yeraltına uzanır. Bu manastır aynı zamanda Mardin'deki Deyr-ül Zafaran ile bağlantı sağlayan ve papaz yetiştirmek için eğitim veren bir külliye görevini üstlenmiştir.

5 MOR AHO MANASTIRI

Hasankeyf'in 10 km. doğusunda, Banı Mahar kırsal alanında

Manastırın halk arasındaki ismi Mahar Kilisesi anlamına gelen

Deyr Mahar'dır. Dicle'den yaklaşık 150 metre yükseklikte, ovaya hakim bir düzlükte yapılmıştır. Zaman içinde cemaati bölgeyi terk edince kendi haline bırakılmış, iklim ve doğa şartları nedeniyle harap olmuştur. Dicle kenarında bir bahçenin içinde yıkık durumda bulunan tarihi yapı kalıntıları bu bahçenin manastıra ait olduğunu düşündürmektedir.

6 KOZLUK (HEZO) KALESİ

Kozluk, Kale Mahallesi'nde
Persler tarafından dini bir merkez olarak kayalık bir tepe üzerine inşa edilmiştir. Kale, Ortaçağ'da yakından geçen İpek Yolu'nun önemli bir üssü olarak bölgeyi kontrol eden bir konuma

gelmişti. Uzun yıllar Persler'e bağlı kalan kale, 639 yılında İyaz Bin Ganem komutasındaki Müslüman orduları tarafından ele geçirilmiştir.

7 RABAT KALESİ

Kozluk'un 18 km. kuzeyinde, Yanıkkaya (Rabat) Köyü'nde
Bizanslılar tarafından 4. yüzyılın sonunda yapılmıştır. Erzen bölgesinin hakimiyetini korumak amacıyla Sason, Kozluk ve Bitlis'te inşa edilen kalelerden biridir.

8 KANDİL KALESİ

Kozluk'un 6 km. kuzey batısında, Bölükkonak Köyü'nün güneyinde
Doğal bir tepe üzerinde bulunan bu kale, 4. yüzyılın ilk çeyreğinde Romalılar tarafından inşa edilmiştir.

9 BEKSİ KALESİ

Sason'un 7 km. kuzeybatısında, Meydanok Dağı'nın güney yamacında, Bekiş Köyü yakınında
Bizanslılar tarafından inşa edilen kale kısmen harap durumdadır. Vadiye hakim yamaçlarda, kuvvetli bir savunma taktiği ön

Kozluk (Hezo) Kalesi

planda tutularak yapılmıştır. Ele geçirilmesi çok zor olan bir topografik yapıya sahiptir.

10 BOZİKÂN

KALESİ

Sason'un 25 km. kuzeyinde, Kaleolu Köyü'nde

Roma dönemine ait olan bu kale de diğer kaleler gibi 4. yüzyıl yapılarındandır. Doğudan batıya ulaşımı sağlayan İpek Yolu'nun bu bölgedeki kontrolünü sağladığı tahmin edilir.

11 PERTÜKÂN

KALESİ

Sason'un 4 km. güneybatısında bulunan Tekeveler Köyü'nün doğusunda

Kale, oldukça harap durumdadır. Ulaşımı kolay olduğu için tarihteki çatışmalarda birçok kez el değiştirdiği anlaşılr. Kale duvarlarındaki yer yer çökme ve açılan büyük gedikler, kalenin savaşlarda odak noktası olduğunu göstermektedir.

13 MEMİKÂN

KÖPRÜSÜ

Garzan Çayı üzerinde

Köprü'nün 6. yüzyılda Müslümanların bölgede hakimiyetinden sonra ya da antik dönemden kalan eski bir köprü'nün enkazı üzerine inşa edilmiş olduğu düşünülmektedir. Memikan Köprüsü, bu bölgeden geçen İpek Yolu'nun, geçit vermeyen Garzan Çayı üzerinden karşıya bağlantısını sağlayan stratejik bir noktasında yer alır. İlkçağ'dan Ortaçağ'ın ilk yarısına kadar özellikle beylikler arası ticari ilişkilerin sağlanmasında hizmet vermiştir. Bugün oldukça harap vaziyettedir.

14 SEYYİDLER

KÖYÜ

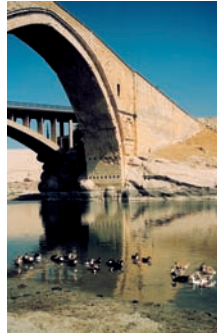
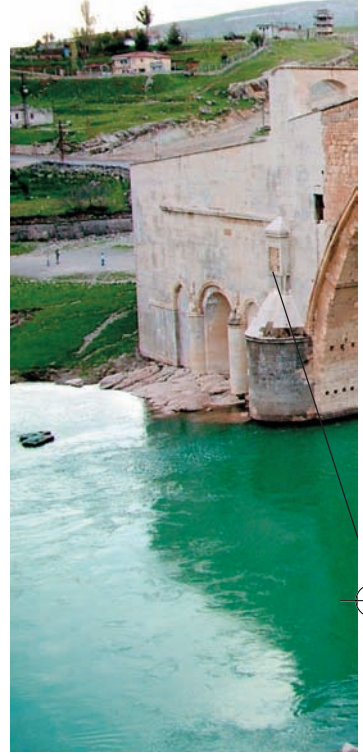
Seyyid Bilâl türbesine ev sahipliği yapması sebebiyle bölgede, Seyyidler Köyü olarak bilinen ve kutsal kabul edilen Vergili Köyü, tarihi dokusuyla da ünlüdür. Köyün çevresinde çok sayıda mağara, tarihi hanlar ve su değirmenleri vardır. Her yıl Eylül ayının ikinci haftasında bu köyde Seyyid Bilâl'i anma günleri düzenlenir.

12 MALABADİ

KÖPRÜSÜ

Batman-Silvan-Diyarbakır karayolunda, Batman Çayı üzerinde

Dünyadaki taş kemerli köprüler içinde kemeri en geniş olan Malabadi Köprüsü, Mostar Köprüsü'nün ikizi olarak kabul edilir. 1147 yılında Artuklular'dan Timurtaş bin İlgazi bin Artuk tarafından yaptırılmıştır. Köprü'nün en önemli özelliği, suyun iki yakasını düz bir çizgi olarak değil, kırklar yaparak birleştirmesidir. Köprü'nün her iki girişinde han odaları vardır. Ayak kısımlarında diğer önemli Artuklu köprülerinde de bulunan ve burçları simgeleyen, ellerinde bugün tanımlanamayan nesnelere bulunan insan figürleri vardır.

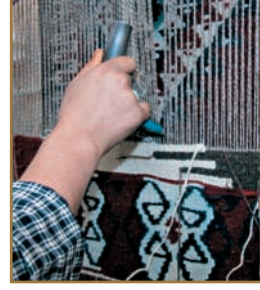

*150 metre uzunluğunda,
7 metre genişliğinde olan
köprü'nün orijinali renkli
taşlarla inşa edilmiştir.*

BATMAN KÜLTÜRÜ

HALICILIK

Batman ve çevresinde en yaygın el sanatı olarak halı dokumacılığı yapılır. Bugün geleneksel tezgahların yerini kilim ve halı dokuma tezgahları almıştır. Halı ve kilimler yurtiçinde ve yurtdışında pazarlanmaktadır.

HALK OYUNLARI

Batman'ın yöresel oyunları Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin figür ve ritmini taşır.

Oyunlar, oyuncuların sıralanış biçimine göre sınıflandırılır.

Düz çizgi biçiminde oynanan oyunlar: Girani, Govend, Hırpani
Yarımay şeklinde oynanan oyunlar: Delilo, Düpe, Kız Kaçırma

Halka biçiminde oynanan oyunlar: Gazele, Doldurhan
Karşılıklı düz sıra biçiminde oynanan oyunlar: Teşi, Çepik, Şimle

Keçi ve koyun derisinden yapılan davul, erik veya gürgen ağacından yapılan zurna, su kabağından yapılan, balık derisi ile kaplanan kemence ve gümüşle süslenen def oyunlara en çok eşlik eden çalgılardır.

BATMAN MUTFAĞI

Batman mutfağı bölgenin karakteristik özelliklerini taşır. Burada yöreye ait köftelerin, kebabların, sebze yemeklerinin hemen hepsi yapılır. Koyun eti ve bulgur Batman Mutfağı'nın ana malzemeleridir.

KÖFTELER

Çiğ köfte ve içli köfte gibi bölgeye has köfteler Batman mutfağında da yer alır.

BALIK

Fırat'a has bir balık türü olan, Dicle'nin sularında da yetişen tatl su balığı Şabut lezzetli etiyle Hasankeyf çevresinde en çok tercih edilen balık türüdür.

EKMEK

İlçe ve köylerde rastlanan, kıcıp ve tiftik denilen taş fırınlarda yapılan ekmeğler ve yöreye özgü tandırlarda pişirilen tandır ekmeği Batman'ın mutfağında önemli bir yer tutar. Tandır ekmeği, yere çukur kazılarak yapılan, bir tür küçük fırın olan tandırlarda pişirilir.

PERDE PİLAVI

Sürt'ün yöresel yemeği olan ve kültürel mesajları barındıran Perde Pilavi, komşu il Batman'da da sıklıkla yapılır. Perde Pilavi'nda pirinç, tavuk, badem, kuş üzümü, fıstık gibi malzemeler yer alır.

